

**Eivind Salen,
Gaupeveien 5
4323 Sandnes**

25.5.2022

Innspill til Energikommisjonen I – 5. sentrale interessekonflikter i energipolitikken

Jeg takker for muligheten til å komme med innspill til regjeringens energikommisjon.

Innspillet kommer en tid da styringen av norsk energipolitikk har gått helt galt, sånn at strømprisen er noen få øre/KWh i nord, mens prisen er rekordhøy og langt over hundre øre/KWh i sør. Det siste er at Statnett også må varsle om risiko for energiforsyningen som er oppe på gult nivå, med 20 % sjanse for at det går mot strømrasjonering.

Strømrasjonering bør være helt unødvendig i vannkraftlandet Norge.

De høye energiprisene og store prisforskjellene mellom regionene faller sammen med en omfattende vindkraftutbygging, som landet og folket ikke har fått sett noen av fordelene med. Tvert imot har fått sett både at landskap og natur blir ødelagt, og at strømprisene øker dramatisk og blir ustabile. Det samme er med de store, nye utenlandsforbindelsene som er bygget. Deres oppdrag er forsyningsikkerhet og skal være samfunnsøkonomisk lønnsomme. Alt vi ser er gult nivå i Sør-Norge og strømpriser så høye at industri legges ned og flagger ut, og private husholdninger sliter.

Det er helt påkrevd at regjeringen og regjeringens energikommisjon tar tak i de virkelige problemene, og unngår å føre den samme politikken videre som har ført til problemene vi står i nå.

HVA ER PROBLEMET?

Problemet er at energiloven er blitt løsrevet fra sitt primære formål å sørge for samfunnsmessig rasjonell utbygging, overføring og forbruk av elektrisk kraft. Dette formålet er erstattet av målet om lønnsom kraftproduksjon. Samfunnsoppdraget om sikker kraftforsyning er skiftet ut med mål om å tjene penger. Energimyndighetene er i altfor stor grad med på dette spillet, og deler ut konsesjoner til vindkraft og annen kraftproduksjon som konsesjonær har mulighet til å tjene penger på. Samfunnsmessig rasjonelt er erstattet med samfunnsøkonomisk lønnsomt, og i vurderingen av samfunnsøkonomisk lønnsomhet sklir man raskt over i det som i realiteten er bedriftsøkonomisk lønnsomhet.

Når dette faller sammen med at eksportkabler er i stand til å frakte store deler av kraftproduksjonen i Norge til utlandet, og et omfattende linjenett skal bygges fra nord til sør for å kunne frakte all kraftproduksjon i Norge til eksportkablene, så blir Norge en del av det umettelige europeiske kraftmarkedet og behovet for kraftproduksjon blir dermed ubegrenset.

Siden Energiloven inneholder ekspropriasjonsrett, betyr det at kraftbransjen og vindkraften får tilgang til alle landets arealer, og maktmidler til å ta arealene i bruk. Med dagens strømpriser og dagens umettelige marked vil det alltid være mulig å sette opp lønnsom kraftproduksjon, overalt.

Det er dette vi har sett med at øvrig lovverk blir satt til side. Folkehelse blir ikke vurdert (eller blir bare vurdert ut ifra to normtall, et for støy, og et for skyggekast), urfolks rettigheter blir overkjørt

(som vist i Fosen-dommen) og søknadsplikt om eiendomsendring blir ignorert, selv om det er denne søknaden som skal ivareta andre interessers rettigheter til eiendommen.

Dette har skjedd i stor skala over hele landet. Det er drevet av svært sterke og svært store økonomiske interesser, og den norske stat med politikere og forvaltning har ikke klart å opptre som noe bolverk, men har tvert imot lagt til rette for at disse økonomiske interessene skal slippe til i våre mest ikoniske landskap og verneverdige områder.

Denne skandalen er så omfattende og med så store konsekvenser, at det er ikke bare energipolitikken som berøres. Det svekker demokratiet og rettssamfunnet, og bryter tilliten mellom folket og folkets representanter. Det er et folkeopprør på gang, og den norske stat reagerer med å stenge dørene og fortsatt henvende seg til kraftbransjen og deres interesser, og la næringen selv få legge premissene.

HVA MÅ GJØRES?

Det er nødt til å bli satt øyeblikkelig pause i all videre vindkraftutbygging. Den ene skandalen viser seg verre enn den andre, og det fåfengte forsøket på å legge litt mer igjen i kommunekassene ser bare snålt ut sammenlignet med milliardene som skattefritt går ut av landet til verdens største selskap og fond, som vist på TaxJusticeNetwork.

Det må bli tatt et ordentlig oppgjør med den energipolitikken som har vært, der det må diskuteres hvordan det i et godt og trygt land som Norge er mulig å komme så galt av sted. Vindkraftforvaltningen må bli gransket av riksrevisjonen.

Lovbrudd begått i vindkraftsakene må bli behandlet etter rettsstatens prinsipper om likhet for loven. Vindkraft i reindriftsområder strider mot folkeretten, om anleggene hindrer tradisjonell reindrift og dermed nekter det samiske urfolk retten til kulturutøvelse. Anlegg som er ulovlige må behandles som sådan, og rives.

Det må samtidig vurderes nøye hvordan konsekvensene av denne skandalen kan begrenses mest mulig, slik at folk, natur og landets økonomi blir minst mulig skadelidende. Problemet blir ikke mindre ved å utsette oppgjøret.

Utbygging av linjenettet må også settes på pause. Folk i nord har ingen interesse av å få sørnorske og europeiske kraftpriser opp dit, og vi har mer enn nok informasjon til å vite at det er det som vil skje om 420 kV nettet blir bygd fullt ut.

Norge er nødt til å ta kontroll over egen kraft. Avtalen om bruken av utenlandskablene må reforhandles. Her har Norge gode kort på hånden. Vi må selvsagt ikke eksportere kraft så vi blir utarmet selv, et minstemål i vannmagasinene må være sikret, og vår egen forsyningssikkerhet og energitrygghet må komme først.

Energipolitikken må tas ut av EØS-avtalen. Det vil gjøre både Energipolitikken og EØS-avtalen mer håndterbar.

KONKLUSJON

Dette er rimelige krav, som har vært en selvfølge i vår energipolitikks første hundre år, da vi bygget vår industri og velferd, og forvandlet Norge fra et utkantland til verdens beste land å leve i. Dit vil vi igjen. Vi har kraft nok til å klare det.

Eivind Salen